

ČESKÁ BAROKNÍ ARCHITEKTURA

Karel Švuger

DVK/ 3. ročník

Září 2012

Obrazová dokumentace

VY_32_INOVACE_DVK23/11

Ideový boj katolicismu a protestantismu v Evropě se promítl i v českých zemích. Politické poměry a třicetiletá válka způsobily opoždění

Emigrace protestantské šlechty, měšťanstva, ale i řemeslníků způsobila kulturní i hospodářský pokles
inspirace především ve Vídni a kontakty s Itálií přinášejí i první barokní impulsy k nám. Prvotní zpoždění v uměleckém vývoji bylo velmi rychle vyrovnáno a po r. 1650 se baroko u nás vyvinulo ve velkolepý, monumentální sloh.

ARCHITEKTURA

První stavební mistři k nám přicházeli z Itálie .

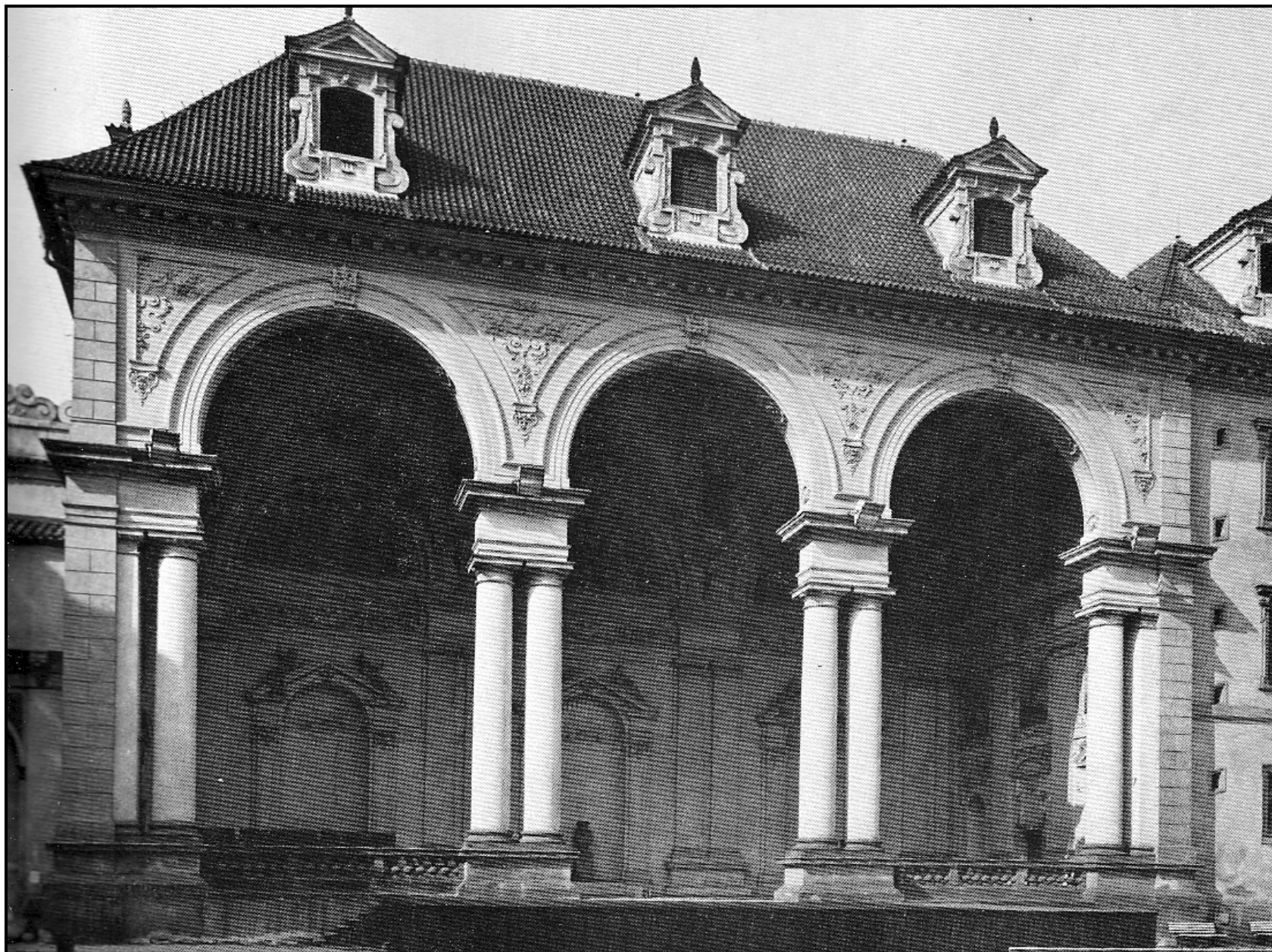
Církevní stavby byly ovlivněny Vignolovým kostelem 11 Gesú v Římě

Dílem, které stojí na rozhraní manýrismu a baroka, byl

Valdštejnský palác na Malé Straně. Pozoruhodně řešený palác, jehož nejkrásnější část, **Salla terrena**, je dílem architekta **Giovanniho Pieroniho**
kostel sv. Ignáce na Novém Městě, část Klementina a kostel sv. Salvátora je dílem Itala **Carla LURAGA (1615 -1684)**.

Vlivy borrominiovské stavby přinesl **Francesco CARRATI (zemřel 1677)** ve své v **Černínském paláci** na Hradčanech

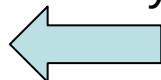
Styl vídeňské architektury přinesl od svého učitele Fischera von Erlach **Giovanni ALLIPRANDI (1665-1720)**

.Valdštejnský palác.

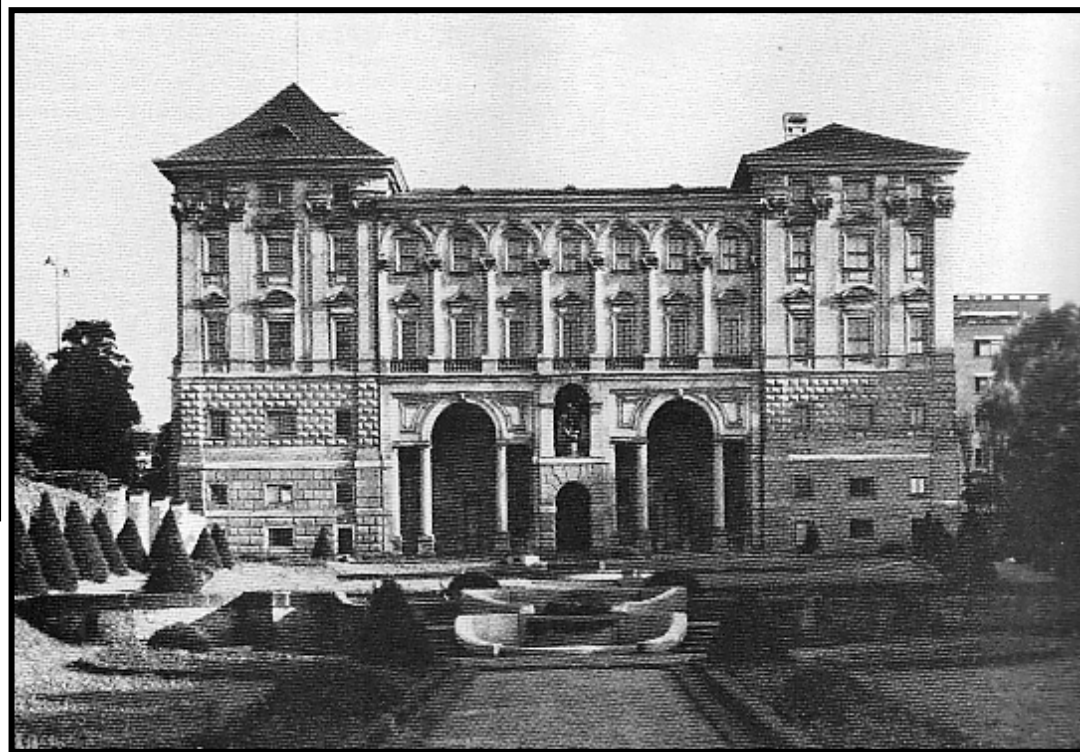

Kostel Neposkvrněného početí P. Marie
Klatovy.

Návrh Carla Luraga z let 1654-56.

Francesco Carrati, Černínský
palác, zahradní průčelí. Praha-
Hradčany..

Jeho šlechtická sídla tvoří dominanty v krajině (zámek v Liblicích u Mělníka, **kostel v Kuksu**).

francouzský stavitel **Jean Battiste MATHEY** (1630-1696,
zámek v Praze-Tróji,

**Toskánský palác
na Pražském hradě).**

V osmdesátých letech 17. století vypracoval
projekt na přebudování premonstrátského
kláštera na Strahově.

Olomouckým biskupem byl pozván
Giovanni Pietro TENCALLA (1629-1707,
klášter Hradisko a kostel sv. Michala v Olomouci
kostel na Sv. Kopečku,
dokončil přestavbu kroměřížského zámku).

Po r. 1700 se objevuje i domácí stavitel **Kryštof DIENZENHOFER (1655-1722)**.

Jeho dílem je např. loď **kostela sv. Mikuláše na Malé Straně**,
kostel sv. Markéty v Břevnově
zámecká kaple ve Smiřicích.

Mnohem větší kvality však dosahují díla jeho syna nejvýznamnějšího barokního architekta u nás

KILIÁNA IGNÁCE DIENZENHOFERA (1690-1752),. Vystudoval ve Vídni a byl ovlivněn Hildebrandtovým dílem. Na svých cestách poznal i italskou, francouzskou a anglickou architekturu.

Z dlouhé řady jeho děl připomeňme :

přestavba pražské **Lorety**,

vilu Amerika pro hraběte Michnu z Vacínova,

dům U zlatého jelena na Malé Straně,

karlínskou **Invalidovnu**,

kostel sv. Mikuláše na Starém Městě

a dostavbu **sv. Mikuláše na Malé Straně**,

kostel sv. Jana Nepomuckého na Skalce v Praze,

pražské fortifikační stavby a další.

Dokonale zvládnutá stavitelská dovednost s množstvím tvarů a originalita při tvoření prostorů dělá z K. I. Dienzenhofera mistra protikladů v architektuře.

Zvláštní postavou českého baroka byl Jan Blažej SANTINI-AICHL (1677-1723). Architekturu poznal pravděpodobně u Matheyho. Po cestě do Itálie se věnoval architektuře v duchu Fischera a Borrominiho. Jeho stavby představují syntézu baroka a gotických principů, vytváří tzv. **barokní gotiku**. Stavby roztroušené po Čechách i po Moravě přesahují počet sto objektů (klášterní chrám P. Marie v Sedlci u Kutné Hory, Šternberský palác na Hradě, cisterciácký **klášter a kostel ve Žďáru** a **kostel Jana Nepomuckého na Zelené hoře** u Žďáru, **zámek Karlova Korunu** v Chlumci nad Cidlinou,

Klasicizujícím směrem vedl své práce **František Maxmilián KAŇKA (1674-1766**, dostavba **Černínského paláce a Klementina**).

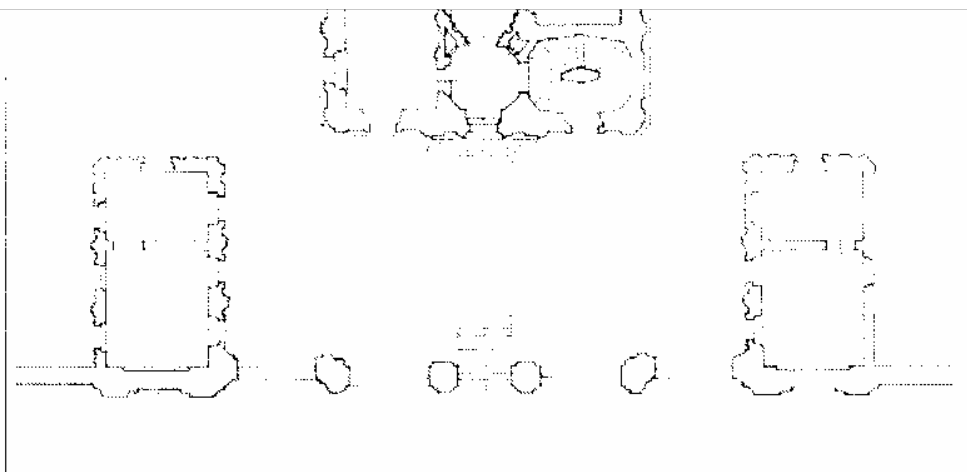
Většina architektů druhé poloviny 18. století už nedosáhla takové úrovně jako generace předchozí.

Výrazem zdomácnění baroka v našich zemích je **selské lidové baroko, které se uplatňuje na venkovských stavbách až do začátku 19. století. Statky s širokým průčelím, s širokou bránou do dvora a po stranách budovy jsou typické i svou lidovou ornamentikou pro jižní Čechy (Zechovice a Přechovice u Strakonice, Jiřetice, Holešovice a další).**

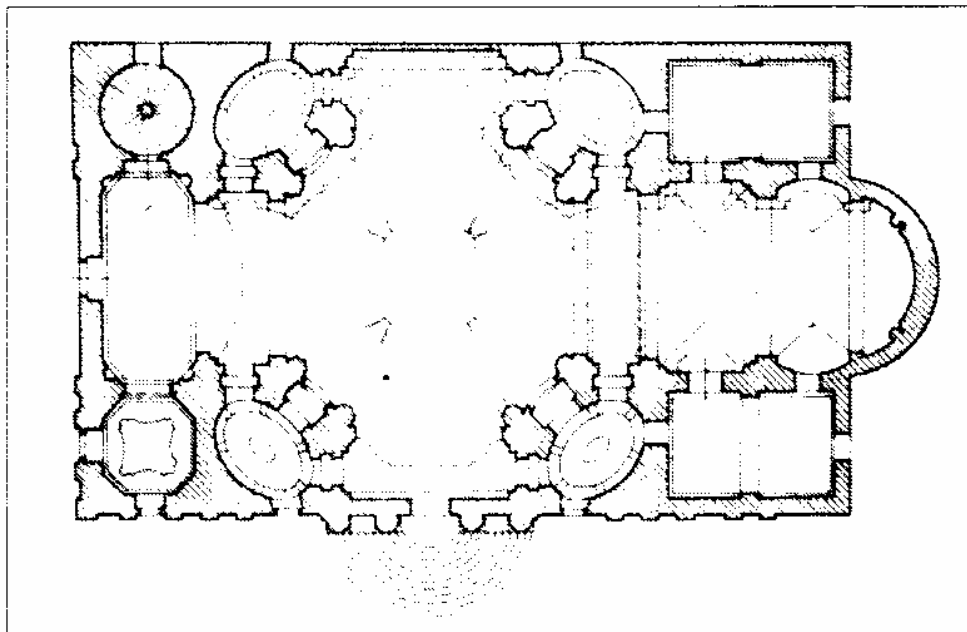
Zvláštní postavou českého baroka byl Jan Blažej SANTINI-AICHL (1677-1723). Architekturu poznal pravděpodobně u Matheyho. Po cestě do Itálie se věnoval architektuře v duchu Fischera a Borrominiho. Jeho stavby představují syntézu baroka a gotických principů, vytváří tzv. **barokní gotiku**. Stavby roztroušené po Čechách i po Moravě přesahují počet sto objektů (klášterní chrám P. Marie v Sedlci u Kutné Hory, Šternberský palác na Hradě, cisterciácký **klášter a kostel ve Žd'áru** a **kostel Jana Nepomuckého na Zelené hoře** u Žd'áru, **zámek Karlova Korunu** v Chlumci nad Cidlinou, **Morzínský palác** v Nerudově ulici v Praze). Klasicizujícím směrem vedl své práce František Maxmilián KAŇKA (1674-1766, dostavba **Černínského paláce a Klementina**).

Většina architektů druhé poloviny 18. století už nedosáhla takové úrovně jako generace předchozí.

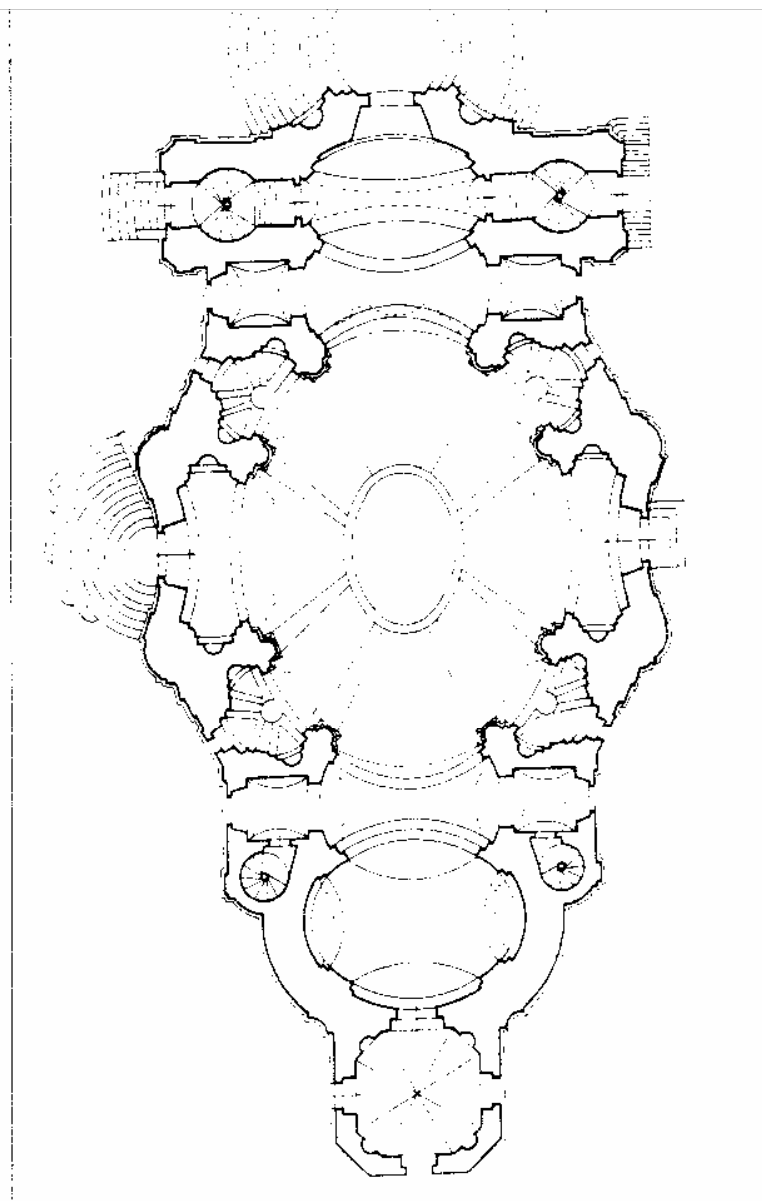
Výrazem zdomácnění baroka v našich zemích je selské lidové baroko, které se uplatňuje na venkovských stavbách až do začátku 19. století. Statky s širokým průčelím, s širokou bránou do dvora a po stranách budovy jsou typické i svou lidovou ornamentikou pro jižní Čechy (Zechovice a Přečovice u Strakonice, Jiřetice, Holašovice a další).

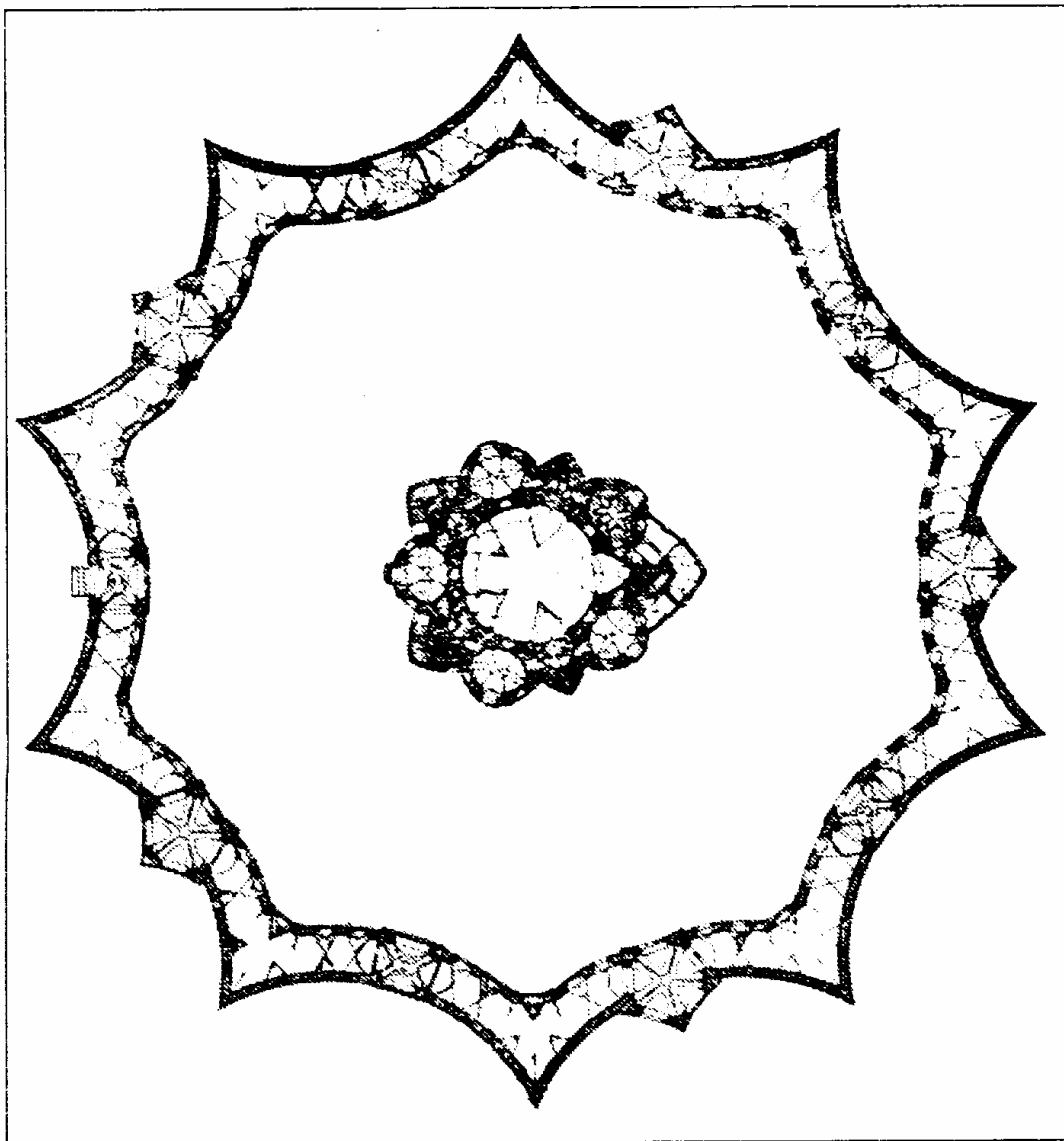
Kilián Ignác Dienzenhofer, půdorys zámku Amerika v Praze

Kilián Ignác Dienzenhofer, půdorys chrámu sv. Mikuláše na Starém Městě

Kilián Ignác Dienzenhofer, půdorys kostela sv. Máří Magdalény v Karlových Varech

*Jan Santini, kostel sv. Jana Nepomuckého na
Zelené hoře u Žďáru nad Sázavou*

Jan Auguston Sv. Anna V Plzni

ZDROJE:

BAUER, Alois. *Dějiny výtvarného umění*. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 1998, 287 p. ISBN 80-858-3925-3.

CHÂTELET, Albert a Bernard Philippe GROSLIER. *Světové dějiny umění: malířství, sochařství, architektura, užité umění*. České vyd. 2., upr.,. Praha: Ottovo nakladatelství v divizi Cesty, 2004, 784 s. ISBN 80-718-1936-0.

MRÁZ, Bohumír a Odborná spolupráce Marie ČERNÁ. *Dějiny výtvarné kultury*. 4. vyd., V Idea servis 3. vyd. Praha: Idea servis, 2002, 287 p. ISBN 80-859-7039-2.

Internetové zdroje:

<http://cs.wikipedia.org>

<http://www.artmuseum.cz>

<http://historika.fabulator.cz>

<http://www.umeni.euweb.cz>

<http://www.dejinyumeni.czweb.org>